

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSİYALAR VAZIRLIGI

Ro'yxatga olibdi

No. NO. 9-179

2024-~~y~~

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2024-yil "27" dekabr dagi 485 - sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

"MOLIYA VA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALAR"

yo'nalishi bo'yicha oliy ta'lif muassasalari pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish kursining o'quv dasturi

Foshkent - 2024

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

OLIY TA'LIM TIZIMI KADRLARINI QAYTA TAYYORLASH VA MALAKASINI OSHIRISH INSTITUTI

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI HUZURIDAGI PEDAGOG KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISH TARMOQ MARKAZI

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o'quv dasturi Oliy, o'rta maxsus va professional ta'limgan yo'nalishlari bo'yicha o'quv-usuliy birlashmalar faoliyatini Muvoqilashuvchi kengashining

2024 yil 24.12. - sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

Tuzuvchilar: “Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma'nnaviy asoslarini” moduli: f.f.d., prof. M.M.Qahhorova, yu.f.b., PhD F.B.Maxmudov.

“Oliy ta'limgan normativ huquqiy asoslari hamda tizimda korrupsiya va manfaatlar to'qnashuvining oldini olish” moduli: yu.f.n., prof. V.Topildiyev, yu.f.d., prof. B.I.Ismailov.

“Pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalar” moduli: t.f.d., prof. D.Irgasheva, p.f.b., PhD Sh.Adashboev, p.f.b., PhD A.Obidov. “Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish” moduli: i.f.d., prof. R.Nurimbetov p.f.b., PhD N.Xaqnazarova.

“Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish” moduli: p.f.d., prof. N.A.Muslimov, p.f.b., PhD I.Eshmamatov, R.Dj.Ishmuxammedov, A.Turayev, A.Abduraxmonov.

“Ta'limgan sifatini ta'minlashda baholash metodikalari” moduli: p.f.d., prof. N.A.Muslimov, p.f.d., prof. J.Tolipova, p.f.b., PhD M.Innazarov.

“Zamonaviy molyaning dolzlar muammolari” moduli: i.f.d., prof. X.X. Xudoqulov; i.f.f.d., dots. M.J. Bauyetdinov.

“Zamonaviy molyaning rivojlanish tendensiyalari” moduli: i.f.d., prof. X.X. Xudoqulov; i.f.f.d., dots. M.J. Bauyetdinov.

Taqrizchilar: D.X. Pulatov – iqtisodiyot fanlari doktori, professor.
D.N. Husanov – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent.

Xorijiy ekspert: Ch.R.Kuliyeva – Osh universiteti, professori, Moliya kafedrasini professori, i. f. d.

Hamkor tashkilotlar: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi va unga qarashli tashkilotlar.

O'quv dasturi Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Kengashining qarori bilan tasdiqqa tawsiya qilingan (2024 yil 29.11. dagi 4 - sonli bayonnomasi).

Kirish

Ushbu dastur O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi tasdiqlangan “Ta'lim to'g'risida” Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015-yil 12-iyundagi “Oliy ta'lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida” PF-4732-son, 2019-yil 27-avgustdagagi “Oliy ta'lim muassasalarini rahbar va pedagog kadrlarining uzlusiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to'g'risida” PF-5789-son, 2019-yil 8-oktabrdagi “O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida” PF-5847-son, 2020 yil 29 oktabrdagi “Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida” PF-6097-son, 2022-yil 28-yanvardagi “2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida” PF-60-son, 2023-yil 25-yanvardagi “Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo'lga qo'yishga doir birinchini navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida” PF-14-son, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi “O'zbekiston — 2030” strategiyasi to'g'risida” PF-158-son Farmonlari, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024 yil 21 iyundagi “Aholi va davlat xizmatchilarining korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi bilimlarini uzlusiz oshirish tizimini joriy qilish chora-tadbirlari to'g'risida” PQ-228-son, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 17 fevraldagagi “Sun'iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida” PQ-4996-son qarorlari, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Oliy ta'lim muassasalarini rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida” 2019-yil 23-sentabrdagi 797-son hamda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Oliy ta'lim tashkilotlari rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida” 2024-yil 11-iyuldagagi 415-son Qarorlarida belgilangan ustuvor vazifalar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo'lib, u oliy ta'lim muassasalarini pedagog kadrlarining kasb mahorati hamda innovatsion kompetentligini rivojlantirish, sohaga oid ilg'or xorijiy tajribalar, yangi bilim va malakalarni o'zlashtirish, shuningdek amaliyotga joriy etish ko'nikmalarini takomillashtirishni maqsad qiladi.

Dastur doirasida berilayotgan mavzular ta'limgan sohasi bo'yicha pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligiga qo'yiladigan umumiy malaka talablari va o'quv rejalarini asosida shakllantirilgan bo'lib, uning mazmuni yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma'nnaviy asoslarini yoritib berish, oliy ta'limgan

normativ-huquqiy asoslari bo'yicha ta'lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etish, pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish, ilmiy-innovatsion faoliyat darajasini oshirish, pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, ta'lim sifatini ta'minlashda baholash metodikalaridan samarali foydalanish, zamonaviy moliyaning dolzARB muammolarini tahlil etish va ularni hal etish, zamonaviy moliyaning rivojlanish tendensiyalarini ochib berish bo'yicha tegishli bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan.

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o'quv dasturi quyidagi modullar mazmunini o'z ichiga qamrab oladi:

1.1. Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiatning ma'naviy asoslari.

1.2. Oliy ta'limning normativ huquqiy asoslari hamda tizimda korrupsiya va manfaatlar to'qnashuvining oldini olish.

- 1.3. Pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalar.
- 1.4. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish.
- 1.5. Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish.
- 1.6. Ta'lim sifatini ta'minlashda baholash metodikalar.
- 1.7. Zamonaviy moliyaning dolzARB muammolar.
- 1.8. Zamonaviy moliyaning rivojlanish tendensiyalari.

Malakaviy attestatsiya

Kursning maqsadi va vazifalari

Oliy ta'lim muasasalari pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish kursining **maqsadi** pedagog kadrlarning innovatsion yondoshuvlar asosida o'quv-tarbiyaviy jarayonlarni yuksak ilmiy-metodik darajada loyihalashtirish, sohadagi ilg'or tajribalar, zamonaviy bilim va malakalarni o'zlashtirish va amaliyatga joriy etishlari uchun zarur bo'ladigan kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarini takomillashtirish, shuningdek ularning ijodiy faolligini rivojlantirishdan iborat

Kursning vazifalariga quyidagilar kiradi:

"Moliya va moliyaviy texnologiyalar" yo'nalishida pedagog kadrlarning kasbiy bilim, ko'nikma, malakalarini takomillashtirish va rivojlantirish;

- pedagoglarning ijodiy-innovatsion faollik darajasini oshirish;

-pedagog kadrlar tomonidan zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, zamonaviy ta'lim va innovatsion texnologiyalar sohasidagi ilg'or xorijiy tajribalarning o'zlashtirilishini ta'minlash;

- o'quv jarayonini tashkil etish va uning sifatini ta'minlash borasidagi ilg'or xorijiy tajribalar, zamonaviy yondashuvlarni o'zlashtirish;

"Moliya va moliyaviy texnologiyalar" yo'nalishida qayta tayyorlash va malaka oshirish jarayonlarini fan va ishlab chiqarishdagi innovatsiyalar bilan o'zaro integratsiyasini ta'minlash.

Kurs yakunida tinglovchilar ning bilim, ko'nikma va malakalari hamda kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar:

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o'quv modullari bo'yicha tinglovchilar quyidagi yangi bilim, ko'nikma, malaka hamda kompetensiyalarga ega bo'lishlari talab etiladi:

Tinglovchi:

- Yangi O'zbekiston" konsepsiysi, uning mazmun mohiyati va asosiy tamoyillarini;
- O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida inson va fuqaroning asosiy huquqlari, erkinliklari va burchlarini;
- O'zbekiston Respublikasining "Ilm-fan va ilmiy faoliyat to'g'risida" hamda "Innovatsion faoliyat to'g'risida" Qonunlarini;
- O'zbekiston Respublikasining zamonaviy konstitutsionalizmini;
- aholi talablariga va xalqaro standartlarga to'liq javob beradigan ta'lim, tibbiyot va ijtimoiy himoya tizimini tashkil qilishni;
- "Yashil" va inklyuziv iqtisodiy o'sish tamoyillariga asoslangan yuqori iqtisodiy o'sish dasturlari va ularning amaliyatga tadbiq etish istiqbollarini;
- O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida ma'muriy-hududiy va davlat tuzilishi masalalarini;
- jamiatning iqtisodiy negizlarini;
- "Xavfsiz va tinchliksevar davlat" tamoyiliga asoslangan siyosatni;
- Oliy ta'lim sohasiga oid qonun hujjalari va ularning mazmunini;
- O'zbekiston Respublikasi Prezidentining oliy ta'lim tizimiga oid farmonlari, qarorlarini;
- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining oliy ta'lim tizimiga tegishli qarorlarini;
- Oliy ta'lim, fan va innovatsiya vazirligining ta'lim jarayonlarini rejashtirish va tashkil etishga oid buyruqlarini;
- Davlat ta'lim standartlari, ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklarining Malaka talablari, o'quv rejalar, fan dasturlari va ularga qo'yiladigan talablarini, o'quv yuklamalarini rejashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish usullarini;
- oliy ta'lim tizimida korrupsiya va korrupsiyaga oid huquqbazarliklarga qarshi kurashish vazifalari, mazmun-mohiyati, yuzaga kelish sabablari, ijtimoiy-huquqiy omillarini;
  - ta'lim jarayonini raqamli transformatsiyasini;
  - raqamli ta'lim resurslari va dasturiy mahsulotlarini;
  - raqamli ta'lim resursini pedagogik loyihalash texnologiyasini;
  - mediasavdonlik va xavfsizlik asoslarini;
  - raqamli ta'lim resurslarini loyihalash uchun asosiy talablarini;
  - meta texnologiyalar tushunchasi, avzalliklari va kamchiliklarini;
  - zamonaviy ta'lim tizimida sun'iy intellekt (AI) ning ahamiyatini;
  - ta'limda sun'iy intellektningdan foydalanish istiqbollari va xavflarini;

- bilimlarni sinash va baholashning aqli tizimlarini;
- jahonda oliv ta'lim rivojlanish tendensiyalari: umumiy trendlar va strategik yo'nalishlarni;
  - zamonaviy ta'limning global trendlarini;
  - inson kapitalining iqtisodiy o'sishning asosiy omili sifatida rivojlanishida ta'limning yoshdag'i ahamiyatini;
    - oliv ta'limning zamonaviy integratsiyasi: global va mintaqaviy makonda raqobatchilikdagi ustuvorliklari, universitetlarning xalqaro va milliy reytingini;
    - xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlarini;
    - zamonaviy universitet jamiyatning faol, ko'pqirrali va samarali faoliyat yurituvchi instituti sifatidagi uchta yirik vazifalarini;
    - universitetlarning zamonaviy modellarini;
    - zamonaviy kelajak universitetlarning beshta asosiy modellarini;
    - tadbirkorlik universiteti faoliyatining muhim yo'nalishlarini;
    - pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslarini;
    - innovatsion ta'lim muhit sharoitida pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish yo'llarini;
      - kasbiy kompetensiyalarning mazmun va mohiyatini;
      - kasbiy kompetensiyalar va ularning o'ziga xos xususiyatlarini;
      - pedagogik texnikaning asosiy komponentlarini;
      - pedagogik texnikani shakllantirish yo'llarini;
      - kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonini tashkil etishda innovatsion, akmeologik, aksiologik, kreativ, refleksiv, texnologik, kompetentli, psixologik, andragogik yondashuvlar va xalqaro tajribalar hamda ularning kasbiy kometensiyalarni rivojlantirishga ta'sirini;
    - kasbiy kompetetnsiyalarini rivojlantirish jarayonida pedagogik deontologiyaning roli, ahamiyatini;
    - kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda uchraydigan to'siqlarni yechishda, to'g'ri harakatlar qilishda pedagogning kompetentlik va kreativlik darajasi, pedagogik kvalimetriyasini;
      - talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning nazariyasini;
      - ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi omillarni;
      - kredit-modul tizimida talabalarning bilimi, ko'nikmasi, malakasi va kompetensiyalarini nazorat qilish va baholashning o'ziga xos xususiyatlari, didaktik funksiyalarini;
        - baholash turlari, tamoyillari va mezonlarini;
        - moliya tizimidagi dolzarb muammolarni;
        - moliya tizimini isloh qilish yo'nalishlarini;
        - davlat moliyasinini boshqarishning amaldagi holatini;
        - davlat byudjetidan moliyalashtirish mexanizmlarini;
        - davlat qarzlarini boshqarish usullarini;
        - davlat qarzlarini qoplash manbalarni;
        - byudjet-soliq siyosatinining ustuvor yo'nalishlari va natjalarni;

- pul-kredit siyosatinining ustuvor yo'nalishlari va natjalarni;
- korxonalarda moliyaviy masalalarni;
- aksiyadorlik jamiyatlar qimmatli qog'ozlar portfelini boshqarishdagi muammolarni;
  - aksiyadorlik jamiyatlarining investitsion siyosatini;
  - aksiyadorlik jamiyatlar kapitallari tarkibini;
  - aksiyadorlik jamiyatlariga kapitalni jaib qilishda muammolarni;
  - moliya bozorlarining turlarini;
  - moliyaviy ma'lumotlar, ularning ahamiyati, zarurligi va turlarni;
  - moliya bozorlaridagi raqamli texnologiyalarni foydalanishdagi muammolarni;
    - moliyaviy ko'rsatkichlarni tahlil qilish dasturlarini;
    - moliya tizimining rivojlanishi va ilmiy qarashlarni;
    - moliya tizimining transformatsiyalashuvi xususiyatlarini;
    - davlatning iqtisodiyotni boshqarishdagi rolini;
    - davlat moliyasinini boshqarishni isloh qilish yo'nalishlarini;
    - natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirish mexanizmlarini;
    - davlat qarzlarini samarali boshqarish usullarini;
    - davlat qarzlarini qoplash manbalarni;
    - byudjet-soliq siyosatinining ustuvor yo'nalishlari va amalga oshirish mexanizmlarini;
    - pul-kredit siyosatinining ustuvor yo'nalishlari va amalga oshirish mexanizmlarini;
      - bank tizimi rivojlanishining zamonaviy tendensiyalarini;
      - korxonalarning moliyaviy arxitekturasini;
      - aksiyadorlik jamiyatlar qimmatli qog'ozlar portfelini boshqarish mexanizmlarini;
        - aksiyadorlik jamiyatlarining investitsion strategiyasini;
        - aksiyadorlik jamiyatlar kapitallari boshqarish mexanizmlarini;
        - aksiyadorlik jamiyatlariga kapitalni jaib qilishda IPO va SPO usullaridan foydalanish yo'llarini;
          - moliya bozorlarining turlari va rivojlanish tendensiyalarni;
          - moliyaviy ma'lumotlar, ularning ahamiyati, zarurligi, turlarini;
          - moliya bozorlaridagi raqamli texnologiyalarning rivojlanish yo'nalishlarini;
          - zamonaviy moliyaviy texnologiyalar (FinTech), nazorat texnoogiyalari (SupTech) va sug'urta texnologiyalar (InsurTech)ni;
          - moliyaviy xizmatlarni innovatsion texnologiyalar yordamida taqdim etish yo'llari: "katta ma'lumotlar" (Big data), sun'iy intellekt texnologiyalari, bulutli texnologiyalarni;
            - moliyaviy ko'rsatkichlarni tahlil qilish dasturlari va diagnostikani;
            - moliyaviy modellashtirish xususiyatlari va prinsiplarini;
            - empirik moliyaning prinsiplarini **bilishi** kerak.

Tinglovchi:

- “O‘zbekiston-2030” strategiyasining mazmun-mohiyati va ahamiyatini yoritib berish;
  - O‘zbekistonning xalqaro maydondag‘i siyosiy va iqtisodiy aloqalarini tahlil etish va baholash;
  - yangi O‘zbekistonning ma’naviy va madaniy tiklanish dasturlari asoslarini o‘zlashtirish;
  - O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Oliy ta’lim tizimiga tegishli qarorlari asosida ta’lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etish;
  - xorijiy tajribalar asosida malaka talablar, o‘quv rejalar va fan dasturlarini takomillashtirish;
  - korrupsiyaga qarshi kurashish ichki tizimining huquqiy asoslarini shakllantirishda xalqaro tajribaning ahamiyatini yoritib berish;
  - multimedia va infografika asosida interaktiv didaktik mayeriallar yaratish va bulut xizmatlarida saqlash;
  - masofiviy ta’lim platformalari uchun video kontent yaratish;
  - Internetda mualliflik huquqlarini himoya qilish usullaridan foydalanish;
  - raqamli ta’lim resurslari sifatini baholash;
  - pedagogik jarayonda sun’iy intellektning rolini tahlil qilish va ahamiyatini o‘chib berish;
  - ta’lim sohasida sun’iy intellektdan foydalanishning afzallikkari va kamchiliklarini aniqlash;
  - OTMlarni reyting bo‘yicha ranjirlash;
  - jahon universitetlari reytingini tahlil etish va baholash;
  - universitetlarni mustaqil baholash yondashuvlarini aniqlashtirish;
  - tadbirkorlik universitetiga o‘tish uchun zarur bo‘ladigan o‘zgarishlarni aniqlash;
  - Universitet 1.0 dan Universitet 3.0 modeliga o‘tish borasidagi muammolarni aniqlash;
  - zamonaviy tadbirkorlik universiteti modeli tamoyillarini o‘zlashtirish;
  - pedagoglarning kreativ potensiali tushunchasi va mohiyatini o‘chib berish;
  - pedagoglar kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning innovatsion texnologiyalarini qo‘llash;
  - o‘qituvchi faoliyatida pedagogik texnikaning axamiyatini yoritib berish;
  - tinglovchilar diqqatini o‘ziga tortish usullaridan foydalanish;
  - kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish va rivojlantirish yo‘llarini tahlil etish;
  - kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida uchraydigan to‘siqlar, qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish;
  - talabalarning o‘quv auditoriyadagi faoliyatini baholash;
  - talabalarning kurs ishi, bitiruv malakaviy ishi, o‘quv-malakaviy amaliyot (mehnat faoliyati)ini nazorat qilish;
  - baholashning miqdor va sifat tahlilini amalga oshirish;
  - davlat sektorida buxgalteriya hisobining xalqaro standartlarini joriy etish.

- o‘zbekistonda moliya bozorlarining shakllanishi.
- davlat moliyasiga oid richard masgreyv qarashlarini o‘rganish;
- davlat moliyasinini boshqarishni takomillashtirish strategiyasini ishlab chiqish;
- natijaga yo‘naltirilgan byudjetlashtirish mexanizmlaridan foydalanish;
- moliyaviy modellashtirish;
- moliyaviy xizmatlarni innovatsion texnologiyalar yordamida taqdim etish yo‘llari: “katta ma’lumotlar” (big data), sun’iy intellekt texnologiyalari, bulutli texnologiyalarning amaliy ahamiyatini o‘chib berish;
- moliya bozorlarining turlari va rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilish;
- zamonaviy moliyaviy texnologiyalarni amaliyotga tadbiq etish *ko’nikmalariga* ega bulishi lozim.

Tinglovchi:

- O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasidagi asosiy o‘zgarishlarni tahlil qilish va ularning zarurligini muhokama etish;
- O‘zbekiston Respublikasida ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasining mazmun-mohiyati va ahamiyatini o‘chib berish;
- Oliy ta’lim, fan va innovatsiya vazirligining ta’lim-tarbiya jarayonini tashkil etishga oid buyruqlari, Davlat ta’lim standartlari, ta’lim yo‘nalishlarining va magistratura mutaxassisliklarining malaka talablar, o‘quv rejalar va fan dasturlarini takomillashtirish;
- o‘quv yuklamalarni rejorashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish;
- meyoriy uslubiy hujjatlarni ishlab chiqish amaliyotini takomillashtirish mexanizmlarini tahlil etish;
- korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash, ularni majburiy baholash, korrupsiya xavfi yuqori hisoblangan lavozimlar ro‘yhatini shakllantirish, xavflar darajasini pasaytirish chora tadbirlarini amalga oshirish tartibidan samarali foydalanish;
- an’anaviy va raqamli ta’limda pedagogik dizaynning xususiyatlarini o‘chib berish;
- onlayn mashg‘ulotlarni tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish;
- mediasavodxonlik va xavfsizlik asoslarini o‘zlashtirish;
- pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish;
- raqamli ta’lim resurslaridan foydalanish;
- meta texnologiyalarni ta’limga samarali integratsiya qilish yo‘llaridan foydalanish;
- ta’limdag‘i sun’iy intellektning xususiyatlarini muhokama qilish;
- xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlarining ahamiyatini o‘chib berish;

- OTM reytingiga ta'sir etuvchi omillarni tahlil etish;
- universitetlarning zamonaviy modellarini o'rganish;
- OTM bitiruvchilarli va xodimlari tomonidan texnologiyalar transferiga litsenziyalar oluvchi startaplarni shakllantirish va yaratish;
- professor-o'qituvchilarning tadqiqotchi sifatidagi nashr faolligini rivojlantirish istiqbollarini tahlil etish;
- innovatsion ta'lim muhiti sharoitida pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish;
- pedagog kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish hususiyatlarini tahlil etish va baholash;
- ijtimoiy va kasbiy tajribaga asoslangan intellektual mashqlarni ishlab chiqish;
- o'quv jarayoni ishtirokchilarini bir-birlari bilan tanishtirish, samimiyo do'stona munosabat va ijodiy muhitni yuzaga keltirish, tinglovchilarning ijodiy imkoniyati va shaxsiy sifatlarini ochish, tinglovchilarning hamkorlikda ishlashlari uchun qulay sharotni vujudga keltirish;
  - tinglovchilarning kasbiy kompetensiyalarini o'rganish, tanishish;
  - kasbiy kompetentsiyalarni rivojlantirish jarayonida pedagogik deontologiyaning roli, ahamiyatini ochib berish;
  - ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi omillar (moddiy-texnik baza, professor-o'qituvchilarning salohiyati va o'quv-metodik ta'minot)ni tahlil etish va baholash;
  - talabalarining o'quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholash;
  - talabalarining o'quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholashda o'quv topshiriqlari (reproaktiv, produktiv, qisman-izlanishli, kreativ (ijodiy) murakkablik)ni ishlab chiqish metodikasidan samarali foydalanish;
  - aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy menejment muammolarini hal etish;
  - aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy bozorlarda ishtirokinini ta'minlash masalalarini urganish;
  - davlat qarzlarini samarali boshqarish usullarini kullash;
  - aksiyadorlik jamiyatlarining investitsion strategiyasini ishlab chikish;
  - aksiyadorlik jamiyatlarini kapitallarini boshqarish mexanizmlarini qo'llash;
  - qimmatli qog'ozlar bozorida derivativlar rolini ochib berish;
  - aktivlar bozorining rivojlanishini tahlil etish va baholash;
  - minitab, statsoft (statistica), comsol, microsoft excel, sas (statistical analysis software), matlab, spss, stata, xl stat, wizard mac dasturlaridan foydalanish;
  - moliya bozorlaridagi raqamli texnologiyalarning rivojlanish yo'nalishlarini belgilash **malakalariga** ega bulishi lozim.

Tinglovchi:

- 2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasining yashil iqtisodiyotga o'tish va ekologik barqarorlikga erishish strategiyasi mohiyati bilan tanishish;
- "Yashil" va inklyuziv iqtisodiy o'sish tamoyillariga asoslangan yuqori iqtisodiy o'sish dasturlarini amaliyatga tadbiq etish;
- yoshlar ma'naviyatini oshirish bo'yicha davlat dasturlari yuzasidan muhokama tashkil etish va ulardan samarali foydalanish;
- O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiya vazirligining buyruqlari asosida ta'lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etish;
- Davlat ta'lim standartlari, malaka talablari, o'quv rejalar va fan dasturlar asosida fanning ishchi dasturini ishlab chiqish amal qilish va ularni ijrosini ta'minlash;
- oliy ta'lim tizimida manfaatlar to'qnashuviga yo'l qo'yilganlik holatlarini aniqlash, manfaatlar to'qnashivi yuzaga kelishi mumkin bo'lgan sohalarni oldini olish va bartaraf etish uchun chora-tadbirlar ishlab chiqish, fuqarolarni ishga qabul qilish jarayonlarini nazoratga olinishini ta'minlash (nomzodlarni tekshirish tartibi), ushbu sohada qo'llanishi lozim bo'lgan xorij tajribasidan foydalanish;
- raqamli ta'lim resurslari va dasturiy mahsulotlarini o'quv jarayoniga faol tatbiq etilishini tashkil etish;
- raqamli ta'lim resursini pedagogik loyihalash texnologiyasi asoslarini o'zlashtirish;
  - raqamli ta'lim muhitiда pedagogik dizaynga oid innovatsiyalarni amaliyatga tatbiq etish;
  - meta texnologiyalarni tahlil qilish va ularning ta'limdagи ta'sirini ochib berish;
    - sun'iy intellektning asosiy xususiyatlarini asoslab berish;
    - universitetlarning xalqaro va milliy reytingini baholash;
    - OTMlarda talim, ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish, ilmiy tadqiqot natijalarini tijoratlashirish yo'llarini tahlil etish va amaliyatga tadbiq etish;
    - «Amaliyotchi professorlar» (PoP, Professor of Practice) modelini qo'llash;
    - professor-o'qituvchilarning tadqiqotchi sifatidagi nashr faolligini rivojlantirish istiqbollarini yoritib berish;
    - pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslarini amaliyatga tadbiq etish;
    - pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik trayektoriyalarini ishlab chiqish;
    - kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida uchraydigan to'siqlarning xilma-xilligi va o'ziga xos xususiyatlari, sabablarini amaliy tomonlarini yoritish, ularni yechish bosqichlarini guruh bilan birgalikda aniqlash;
    - talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholash;
    - talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning elektron

monitoring tizimini yuritish;

- talabalarning ta'limiylar (o'quv predmetlari), tarbiyaviy (ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar) va rivojlantiruvchi (ilmiy-tadqiqot ishi, start-up loyihalar) maqsadlarini baholash;
- moliyaning dolzab muammolari bo'yicha to'g'ri xulosalarni shakllantirish va tegishli qarorlar qabul qilish;
- davlat moliyaviy resurlarini shakllantirish va ulardan natijali foydalanish;
- aksiyadorlik jamiyatlar moliyaviy strategiyasini ishlab chiqish;
- moliyaviy bozorlarda raqobat sharoitini yarata olish;
- raqamli texnologiyalarni amalga oshirish sharoitida moliyaviy qarorlar qabul qilish;
- talabalarda moliya va moliyaviy texnologiyalar bo'yicha bilim, malaka va ko'nikmalarni zamonaviy texnologiyalar asosida shakllantirish;
- Aksiyadorlik jamiyatlarida omnaviy, birlamchi va ikkilamchi aksiyalarini chiqarish.
- moliya bozorlarida raqamlashtirish bilan bog'liq muammolarni oldini olish;
- byudjet-soliq siyosatining ustuvor yo'nalishlari va amalga oshirish mexanizmlaridan foydalanish;
- pul-kredit siyosatinining ustuvor yo'nalishlari va amalga oshirish mexanizmlarini kullash;
- aksiyadorlik jamiyatlar moliyaviy strategiyalarini ishlab chiqish;
- aksiyadorlik jamiyatlariga kapitalni jalb qilishda ipo va spo usullaridan foydalanish;
- moliya bozorlardagi axborot assimetriyalari va turli xil moliyaviy tizimlarni joriy etish *kompetensiyalariga* ega bulishi lozim.

Kurs hajmi

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursi 288 soatni tashkil etadi. Bunda o'quv dasturining 144 soat hajmi ishdan ajralmagan mustaqil malaka oshirish shakllari asosida, 144 soati to'g'ridan-to'g'ri (bevosita) malaka oshirish shaklida ishdan ajragan holda amalga oshiriladi. Malaka oshirishning bevosita shaklida bir haftadagi o'quv yuklamasining eng yuqori hajmi 36 soatni tashkil etadi. Attestatsiyadan muvaffaqiyatlari o'tgan kurs tinglovchilariga O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 12 iyundagi PF-4732-son Farmoni 3-ilovasi bilan tasdiqlangan davlat namunasidagi malaka attestati beriladi.

"MOLIYA VA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALAR" YO'NALISHI BO'YICHA QAYTA TAYYORLASH VA MALAKA OSHIRISH KURSINING O'QUV MODULLARINING MAZMUNI

1.1. Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma'naviy asoslari.

"Yangi O'zbekiston" konsepsiysi, uning mazmun mohiyati va asosiy tamoyillari. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasini amalga oshirish jarayoni va orttirilgan tajriba. "O'zbekiston-2030" strategiyasining ahamiyati. Mamlakatimizda barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash va aholi turmush darajasini oshirish. Aholi talablariga va xalqaro standartlarga to'liq javob beradigan ta'lim, tibbiyot va ijtimoiy himoya tizimini tashkil qilish. Aholi uchun qulay ekologik sharoitlarni yaratish va xalq xizmatidagi adolatli va zamonaviy davlatni barpo etish. Mamlakatning suvereniteti va xavfsizligini kafolatli ta'minlash.

Huquqiy davlat va qonun ustuvorligi. Siyosiy va huquqiy islohotlar, davlat boshqaruvi tizimining takomillashtirilishi. Qonun ustuvorligini ta'minlash, xalq xizmatidagi davlat boshqaruvini tashkil etish. O'zbekiston Respublikasining zamonaviy konstitutsionalizmi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasidagi asosiy o'zgarishlar va ularning zaruriyat. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida inson va fuqaroning asosiy huquqlari, erkinliklari va burchlari. Jamiyatning iqtisodiy negizlari. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida ma'muriy-hududi va davlat tuzilishi masalalari. Davlat hokimiyatining tashkil etilishining konstitutsiyaviy asoslari.

2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasining yashil iqtisodiyotga o'tish va ekologik barqarorlikga erishish strategiyasi. "Yashil" va inkylyuziv iqtisodiy o'sish tamoyillariga asoslangan yuqori iqtisodiy o'sish dasturlari va ularning amaliyotga tadbiq etish istiqbollari.

Ijtimoiy rivojlanish va inson kapitali, yangi avlod kadrlarini tayyorlash. Ayollar va yoshlarni qo'llab-quvvatlash, gender tenglik va yoshlar siyosati. Yoshlarning mamlakat rivojidagi roli. Yoshlar ma'naviyatini oshirish bo'yicha davlat dasturlari.

Milliy ma'naviyat va qadriyatlari, yangi O'zbekistonning ma'naviy va madaniy tiklanish dasturlari. Global jarayonlar va O'zbekistonning o'rni, O'zbekistonning xalqaro maydonidagi siyosiy va iqtisodiy aloqalari. "Xavfsiz va tinchliksevar davlat" tamoyiliga asoslangan siyosatni izchil davom ettirish. Mamlakatimizning raqamli va harbiy-tibbiy infratuzilmasini takomillashtirishga oid chora tadbirlar.

1.2. Oliy ta'limga normativ huquqiy asoslari hamda tizimda korrupsiya va manfaatlar to'qnashuvining oldini olish.

Oliy ta'limga sohasiga oid qonun hujjatlarining umumiy tavsifi. Oliy ta'limga tizimini tartibga soluvchi normativ - huquqiy xujjalarning tushunchasi. Normativ-huquqiy xujjalarning turlari. Normativ huquqiy xujjalarga qo'yiladigan talablar. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, O'zbekiston Respublikasining "Ta'limga to'g'risida"gi qonuni. Ta'limga jarayoni ishtirokchilarini ijtimoiy himoya qilish. Ta'limga to'g'risidagi qonun xujjalarini buzganlik uchun javobgarlik.

O'zbekiston Respublikasi oliy ta'limga tizimini 2030 yilgacha rivojlanterish konsepsiysi va uning mohiyati. Oliy ta'limga sohasiga oid qonunosti hujjatlari va

ularning turlari. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy ta'limgiz tizimiga oid farmonlari va qarorlari: O'zbekiston Respublikasi oliy ta'limgiz tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiysi. 2022 - 2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi. Davlat oliy ta'limgiz muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar. Davlat oliy ta'limgiz muassasalariga moliyaviy mustaqillik berish chora-tadbirlari.

Oly ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining buyruqlari. O'zbekiston Respublikasi Oly ta'lim, fan va innovatsiya vazirligining ta'lim va tarbiya jarayonlarini tashkil etishga oid buyruqlari. Davlat ta'lim standartlari, ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklarining Malaka talabları, o'quv rejalar, fan dasturlari va ularga qo'yiladigan talablar. O'quv yuklamalarini rejalashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish usullari. OTMlarning lokal xujjatlari (Ustav, Ichki tartib qoidalar).

Meyoriy uslubiy hujjatlarni ishlab chiqish amaliyotini takomillashtirish mehanizmlari. Ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklarining Malaka talablari, o'quv rejalarini va fan dasturlarini ishlab chiqish. Xorijiy tajribalar asosida Malaka talablari, o'quv rejalarini va fan dasturlarini takomillashtirish.

Oly ta'lim tizimida korrupsiya va korrupsiyaga oid huquqbzularliklarga qarshi kurashish vazifalari, mazmun-mohiyati, yuzaga kelish sabablari, ijtimoiy-huquqiy omillari.

Oly ta'lim tizimida manfaatlar to'qashuviga yo'l qo'yilganlik holatlarining ko'rinishi, manfaatlar to'qashuvi yuzaga kelishi mumkin bo'lgan sohalar, ularni oldini olish va bartaraf etish uchun qo'llanilishi lozim bo'lgan chora-tadbirlarning mazmun-mohiyati, fuqarolarni ishga qabul qilish jarayonlarini nazoratga olinishini ta'minlash (nomzodlarni tekshirish tartibi), ushbu sohada qo'llanishi lozim bo'lgan xorij tajribasi.

Korrupsiyaga qarshi kurashish ichki tizimining huquqiy assoslarini shakllantirishda xalqaro tajribaning ahamiyati, korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash, ularni majburiy baholash, korrupsiya xavfi yuqori hisoblangan lavozimlar ro'yhatini shakllantirish, xavflar darajasini pasaytirish chora tadbirlarini amalga oshirish tartibi.

1.3 Pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalar.

Ta'lim jarayonini raqamli transformatsiyasi. Pedagogning raqamli kompetentligi va uning tarkibiy tuzilmasi. Raqamli didaktika va uning asosiy tamoyillari. Raqamli ta'lim resurslarini loyihalash uchun asosiy talablar. Raqamli ta'lim resurslari sifatini baholash.

Raqamli ta'limgizda pedagogik dizayn. Mediasavodxonlik va xavfsizlik. An'anaviy va raqamli ta'limgizda pedagogik dizaynning xususiyatlari. Raqamli ta'limgizda pedagogik loyihalash texnologiyasi. ADDIE pedagogik dizayn tushunchasi. UX-dizayn. Internetdagi turli manbalar bilan ishlashda maxsus norma va qoidalarga rioya qilish: mediasavodxonlik, mualliflik huquqi, axborot xavfsizligi. Internetda mualliflik huquqlarini himoya qilish usullari.

Raqamli ta'lim resurslari va dasturiy mahsulotlari. Raqamli ta'lim resurslaridan (RTR) foydalanish. RTRni tanlash, elektron kutubxonalar bilan ishlash, ta'lim oluvchilarning ehtiyojalaridan kelib chiqqan holda ochiq o'quv platformalarida ommaviy onlayn kurslarni tanlash.

Multimedia va infografika asosida interaktiv didaktik mayerillar yaratish va bulut xizmatlarda saqlash. Pedagogik faoliyatda bulutli xizmatlardan (Google, H5P, Canva, figma) foydalanish. Bulutli xizmatlardan foydalanib infografika, videoma’ruza va multimedia vositalarini o’z ichiga qamrab olgan interaktiv taqdimot yaratish, animatsiya effektlarini o’rnatish, giperhavolalar yordamida taqdimot namoyishini boshqarish.

Masofiviy ta'lim platformalariga videokontent yaratish: Onlayn video muharrirlardan (AdobePremiere Pro, Davici Resolve, FinalCut) foydalangan holda audio va video montaj qilish. Taklif etilgan muharrirdan foydalanib, tanlangan mayzu bo'yicha video yozish, tahrirlash va saqlash.

Onlayn mashg'ulotlarni tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish. Onlayn mashg'ulotlarni tashkil etishda vebinar xizmatlari (Zoom, Yandeks.Telemost Google Meet va b.) bilan ishslash.

Meta texnologiyalar tushunchasi, avzalliklari va kamchiliklari. Meta texnologiyalarni tahlil qilish va ularning ta'lindagi ta'siri. Meta texnologiyalarni ta'linda samarali integratsiya qilish yo'llari.

Zamonaviy ta'lim tizimida sun'iy intellekt (AI) ning ahamiyati. Ta'limdagি sun'iy intellektning xususiyatlari. Sun'iy intellektning asosiy xususiyatlari. Ta'lim sohasida sun'iy intellektdan foydalanishning afzalliklari va kamchiliklari. Pedagogik jarayonda sun'iy intellektningning roli. Ta'limda sun'iy intellektni qo'llashning asosiy yo'naliishlari. Bilimlarni sinash va baholashning aqlli tizimlari. Ta'limda sun'iy intellektningdan foydalanish istiqbollari va xavflari.

1.4. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish.

O‘zbekiston Respublikasining “Ilm-fan va ilmiy faoliyat to‘g‘risida” hamda “Innovatsion faoliyat to‘g‘risida” Qonunlari hamda O‘zbekiston Respublikasida ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyaning mazmuni va mohiyati.

Jahonda oliy ta'lim rivojlanish tendensiyalari: umumiy trendlar va strategik yo'nalishlar. Zamonaviy ta'limning global trendlari. Ta'limning globallashuvi, ta'limning oxirgi o'n yilliklarda butun dunyoda butun jahon iqtisodiy, siyosiy, madaniy integratsiyasi va unifikatsiyasi, kengaytirish jarayoni vazifasini bajarishi. Milliy ta'lim tizimlarining davlat chegaralaridan chiqib, ta'limning baynallminallahuvi va yagona ta'lim makoni va ta'lim xizmatlari bozorining shakllanishi. Ta'limning ommaviylashuvi. Ta'limning demokratlashuvi. Ta'lim texnologiyasi. Inson kapitalining iqtisodiy o'sishning asosiy omili sifatida rivojlanishida ta'limning yoshdag'i ahamiyati. Uzlusiz va umr davomida ta'lim olish. Talantlar uchun raqobatchilikning kuchayishi. "Ilg'or muhandislik maktablari" faoliyatini tashkil etish. Oliy ta'lim muassasalarida "Yashil madaniyat" ni shakllantirish masalalari.

Oliy ta'limning zamonaviy integratsiyasi: global va mintaqaviy makonda

raqobatchilikdagi ustuvorliklari, universitetlarning xalqaro va milliy reytingi. OTMlarni reyting bo'yicha ranjirlash. Xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlari. Jahon universitetlari reytingi. Universitetlarni mustaqil baholash indikatorlari. Quacquarelli Symond (QS). Shanxay (Shanghai Jiao Tong University) universitetining oliy ta'lim instituti (Institute of Higher Education) tomonidan dunyoning 500 ta yetakchi universitetlari- ARWU-500 ro'yxati. Times Higher Education (THE) World University Ranking reytingi.

OTM larda talim, ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish, ilmiy tadqiqot natijalarini tijoratlashtirish. Zamonaviy universitet jamiyatning faol, ko'pjirrali va samarali faoliyat yurituvchi instituti sifatidagi uchta yirik vazifalari. Universitetlarning zamonaviy modellari va ularning transformatsiyasi. Universitetlarning klassik modellari. Universitetlarning zamonaviy modellari. Universitetlarning kelajak universitetlarning beshta asosiy modellari. Universitet 1.0 dan universitet 3.0 modeliga o'tish borasidagi muammolar, yechimlar va istiqbollar. Tadbirkorlik universitetiga o'tish uchun zarur bo'ladigan o'zgarishlar. Tadbirkorlik universitetining asosiy vazifalari. Texnologiyalarni tijoratlashtirish. Akademik tadbirkorlik = «universitet spin-off». Akademik spin-off - universitetga taalluqli bo'lgan texnologiyalar asosida universitet xodimlari yoki bitiruvchilarini tomonidan yaratiladigan shu'ba tashkilot. OTM bitiruvchilarini va xodimlari tomonidan texnologiyalar transferiga litsenziyalar oluvchi start-aplarni shakllantirish va yaratish. Zamonaviy tadbirkorlik universiteti modeli tamoyillari. Tadbirkorlik universiteti faoliyatining muhim yo'nalishlari. Universitet 4.0 kelajak universiteti sifatida. Kelajak universitetining asosiy konturlari.

Universitet 3.0 modelida professor - o'qituvchilar faoliyatini tashkil etish: «amaliyotchi professorlar» (pop, professor of practice) modeli. Universitetlarning an'anaviy vazifalari (transformatsiya): o'quv faoliyati (yangi o'quv predmetlarining paydo bo'lish, ta'limning innovatsion usullarining rivojlanishi); ilmiy faoliyat (yangi bilimlarni generatsiyalash; individual va fanlararodan guruhli tadqiqotlarga o'tish). universitetlarning yangi («uchinchisi») vazifasi: universitetlar bo'linmalarida olingen ilmiy natijalarini tijoratlashtirish (patentlashtirish, litsenziyalashtirish, kichik innovatsion kompaniyalarni yaratish va boshq.). Istitutsiional sohalar kesishuvidan innovatsiya. Uch qirrali spiral modeli: innovatsiyalar, kelishuvlar va bilimlar makoni. «Amaliyotchi professorlar» (PoP, Professor of Practice) modeli. «Amaliyotchi professorlar» (PoP, Professor of Practice) modeli asosida universitetga yuqori texnologiyaga asoslangan firmalarni yaratgan xodimlarni jalb etish mexanizmi.

Professor-o'qituvchilarning tadqiqotchi sifatidagi nashr faolligini rivojlantirish istiqbollari. ORCID, JEL Classification (Code) va Mendeley, Grammarly, CorelDraw dasturlaridan foydalanim dissertatsiya ishi paragraflari, ilmiy maqolalar va biznes hisobotlarni IMRAD formatida rasmiylashtirish. Scopus xalqaro ilmiy va bazasida Sifat ko'rsatkichlari: Quartile (kvartil); CiteScore (yiliga sitatalash soni); SJR (SCImago Journal Rank); SNIP (Source Normalized Impact

per Paper); kvartillar va protsentillar; Scopusdagi jurnallarni tekshirish; Scopus, Web of Science yoki yuqori impakt faktorli (IF) jurnallarda maqola chop etish. Ilmiy maqolalarning turlari (nazariy) ilmiy maqolalarning turlari (empirik/amaliy). Maqolaning tahririyatda o'tish protsedurasi. Mahsuldar va ko'p nashr ettiruvchi tadqiqotchi bo'lish yo'llari.

1.5. Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish.

Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga yangicha yondashuv. Kasbiy kompetensiyalarning mazmun va mohiyati. Kasbiy kompetensiyalar va ularning o'ziga xos xususiyatlari Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonini tashkil etishda innovatsion, akmeologik, aksilogik, kreativ, refleksiv, texnologik, kompetentli, psixologik, andragogik yondashuvlar va xalqaro tajribalar hamda ularning kasbiy kometensiyalarni rivojlantirishga ta'siri.

Pedagogik texnika - kasbiy kompetensiyalar kompetensiyalarni rivojlantirishning asosiy omili sifatida. Pedagogik texnika xakida tushuncha. Pedagogik texnika – pedagog xulkining boshkarish omili sifatida. O'qituvchi faoliyatida pedagogik texnikaning axamiyati. Pedagogik texnikaning asosiy komponentlari. Pedagogik texnikani shakllantirish yo'llari. Tinglovchilar dikkatini o'ziga tortish usullari. Auditoriyani boshqarish psixologiyasi, tinglovchilarga ta'sir etish va ishonirish usullari. Pedagog faoliyatiga qo'yiladigan baho darajasi – pedagogik kvalimetriya. Pedagogik deontologiya, pedagogik boshqaruva texnika o'qituvchi faoliyatini samarali tashkil etishning asosiy shakli.

Kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirish yo'llari. Ijtimoiy va kasbiy tajribaga asoslangan intellektual mashq. O'quv jarayoni ishtirokchilarini bir-birlari bilan tanishtirish, samimiyo do'stona munosabat va ijodiy muhitni yuzaga keltirish, tinglovchilarning ijodiy imkoniyati va shaxsiy sifatlarini ochish, tinglovchilarning hamkorlikda ishlashlari uchun qulay sharoitni vujudga keltirish. Tinglovchilarning kasbiy kompetensiyalarini o'rganish, tanishish. Tarqatma materiallар bilan kichik guruhlarda ishlash. Guruhlar taqdimoti.

Kasbiy kompetetnsiyalarini rivojlantirish jarayonida pedagogik deontologyaning roli, ahamiyati. Pedagogik deontologiya – pedagogning odab ahloqi fani: mazmuni, mohiyati, ahamiyati. Pedagog obro'si va uni faoliyatda namoyon bulishi. Pedagog nafosati va odobini shakllantirish, rivojlantirish yo'llari xamda unga erishish shart-sharoitlari. Talabalarning o'quv-bilish faoliyati faolligini oshirish va mustaqil ta'limini tashkil etish. Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik troyektoriyalarini ishlab chiqish.

Kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida uchraydigan to'siqlar, qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish yo'llari. Pedagog faoliyatida uchraydigan to'siqlar va ularni yechish yo'llari. Yosh pedagoglar faoliyatida odatda yul qo'yiladigan xatolar va ularni yengish yo'llari. Kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida uchraydigan to'siqlarning xilma-xilligi va o'ziga xos xususiyatlari, sabablarini amaliy tomonlarini yoritilishi, ularni yechish bosqichlarini guruh bilan birgalikda aniqlanishi. Kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda uchraydigan to'siqlarni yechishda, to'g'ri harakatlar qilishda pedagogning kompetentlik va kreativlik darajasi, pedagogik kvalimetriysi. Kichik

guruhlarda tarqatma materiallar bilan ishlash. Guruhlar taqdimoti.

1.6. Ta'lim sifatini ta'minlashda baholash metodikalari.

Talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning nazariyasi. Baholash, baholashning maqsadi va vazifalari. ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi omillar (moddiy-texnik baza, professor-o'qituvchilarning salohiyati va o'quv-metodik ta'minot). Baholash turlari (joriy, oraliq, yakuniy va xalqaro). Baholash tamoyillari va mezonlari.

Talabalarning o'quv auditoriyadagi faoliyatini baholash. Kredit-modul tizimida talabalarning bilimi, ko'nikmasi, malakasi va kompetensiyalarini nazorat qilish va baholashning o'ziga xos xususiyatlari, didaktik funksiyalari.

Talabalarning o'quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholash. Talabalarning kurs ishi, bitiruv malakaviy ishi, o'quv-malakaviy amaliyot (mehnat faoliyati)ni nazorat qilish. Talabalarning o'quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholashda o'quv topshiriqlari (reproduktiv, produktiv, qisman-izlanishli, kreativ (ijodiy) murakkablik)ni ishlab chiqish metodikasi.

Talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning elektron monitoring tizimi. Talabalarning ta'limiy (o'quv predmetlari), tarbiyaviy (ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar) va rivojlaniruvchi (ilmiy-tadqiqot ishi, start-up loyiham) maqsadlarini baholash. Baholashning miqdor va sifat tahlili.

1.7. Zamonaviy moliyaning dolzarb muammolari.

Davlat moliyasini boshqarishni isloh qilish jarayoni. Davlat moliyasini boshqarishni isloh qilish yo'nalishlari va bosqichlari: amaldagi holati va muammolar. "Free rider"lar muammosi. Davlat sektorida buxgalteriya hisobining xalqaro standartlarini joriy etish. Davlat byudjeti xarajatlari samaradorligini ta'minlashdagi mavjud muammolar. Tashabbusli byudjetni joriy etish masalalari. Fiskal va monetar, pul-kredit siyosati uyg'unligini ta'minlash masalalari.

Aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy menejment muammolari. Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruv. Aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy menejment elementlari. Aksiyadorlik jamiyatlarida kapitallar tarkibi. Aksiyadorlik jamiyatlarida ommaviy, birlamchi va ikkilamchi aksiyalarini chiqarish.

O'zbekistonda moliya bozorlarining shakllanishi. O'zbekistonda moliya bozorlarining shakllanishi va undagi mavjud muammolar. Moliya bozorlari korxonalarini moliyaviy barqarorligini ta'minlash omili sifatida. Aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy bozorlarda ishtirokini ta'minlash masalalari. Moliya bozorlarda raqamlashtirish bilan bog'liq muammolar.

1.8. Zamonaviy moliyaning rivojlanish tendensiyalari.

Moliya tizimining rivojlanish bosqichlari va tendensiyalari. XX asr oxiri va XXI asr boshlarida moliya nazariyasi bo'yicha ilmiy qarashlar va moliya tiziminining transformallashuvi. Globallashuv jarayoni va milliy moliya tizimiga ta'siri. Zamonaviy moliya tizimining konseptual asoslari va bo'g'lnlari. Davlat moliyasiga oid Richard Masgrevv qarashlari.

Fiskal siyosat va pul-kredit siyosatining ustuvor yo'nalishlari. Davlat moliyasini boshqarishni takomillashtirish strategiyasi. Natijaga yo'naltirilgan byudjetlashtirish mexanizmlari. Davlat qarzlarini samarali boshqarish usullari. davlat qarzlarini qoplash manbalari. Byudjet-soliq siyosatining ustuvor yo'nalishlari va amalga oshirish mexanizmlari. Pul-kredit siyosatinining ustuvor yo'nalishlari va amalga oshirish mexanizmlari.

Aksiyadorlik jamiyatlar moliyaviy strategiyalari. Korxonalarining moliyaviy arxitekturasi. Aksiyadorlik jamiyatlar qimmatli qog'ozlar portfelini boshqarish mexanizmlari. Aksiyadorlik jamiyatlarining investitsion strategiyasi. Aksiyadorlik jamiyatlar kapitallarini boshqarish mexanizmlari. Aksiyadorlik jamiyatlariga kapitalni jaib qilishda IPO va SPO usullaridan foydalanan yo'llari.

Moliyaviy bozorlarning rivojlanish tendensiyalari. Moliya bozorlarining turlari va rivojlanish tendensiyalari. Moliyaviy institutlar, moliyaviy bozorlar va ishtirokchilari. Moliya bozorlardagi axborot assimetriyalari va turli xil moliyaviy tizimlar. Aktivlar bozorining rivojlanishi. Qimmatli qog'ozlar bozorida derivativlar roli. Moliya bozorlardagi raqamli texnologiyalarning rivojlanish yo'nalishlari.

Zamonaviy moliyaviy texnologiyalar va empirik moliya. Moliyaviy ma'lumotlar, ularning ahamiyati, zarurligi, turlari. Moliya bozorlaridagi raqamli texnologiyalarning rivojlanish yo'nalishlari. Zamonaviy moliyaviy texnologiyalar (FinTech), tartibga solish texnologiyalar (RegTech), nazorat texnoogiyalari (SupTech) va sug'urta texnologiyalar (InsurTech). Moliyaviy xizmatlarni innovatsion texnologiyalar yordamida taqdim etish yo'llari: "katta ma'lumotlar" (Big data), sun'iy intellekt texnologiyalar, bulutli texnologiyalar. Moliyaviy ko'rsatkichlarni tahlil qilish dasturlari va diagnostika. Minitab, StatSoft (STATISTICA), COMSOL, Microsoft Excel, SAS (Statistical Analysis Software), Matlab, SPSS, Stata, XL Stat, Wizard Mac dasturlari. Moliyaviy modellashtirish. Empirik moliya.

Malakaviy attestatsiya

Tinglovchilarning malakaviy attestatsiyasi kasbiy, o'quv-metodik va ilmiy-metodik faoliyati natijalari (elektron portfolioda qayd etilgan ko'rsatkichlari), kursni tamomlagandan keyingi onlayn test sinovlari hamda Attestatsiya komissiyasida bitiruv ishini himoya qilish asosida o'tkaziladi.

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda tinglovchilar o'quv modullari doirasidagi ijodiy topshiriqlar, keyslar, o'quv loyihami, texnologik jarayonlar bilan bog'liq vaziyatli masalalar asosida amaliy ishlarni bajaradilar.

Amaliy mashg'ulotlar zamonaviy ta'lim uslublari va innovatsion texnologiyalarga asoslangan holda o'tkaziladi. Bundan tashqari, mustaqil holda

o‘quv va ilmiy adabiyotlardan, elektron resurslardan, tarqatma materiallardan foydalanish tavsiya etiladi.

Mustaqil malaka oshirishni tashkil etish bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Mustaqil malaka oshirish quyidagi shakllarni o‘z ichiga oladi: ochiq o‘quv mashg‘ulotlari va mahorat darslarini tashkil etish; iqtidorli va iste’dodli talabalar bilan ishslash; ilmiy konferensiyalarda ma’ruza bilan qatnashish; ilmiy jurnallarda maqolalar chop etish; ko‘rgazma va tanlovlarda ishtirok etish; ilmiy loyihalarda ishtirok etish; xalqaro (impakt-faktorli) nashrlarda maqolalar e’lon qilish; ixtiro (patent), ratsionalizatorlik takliflari, innovatsion ishlanmalarga mualliflik qilish; monografiya, mualliflik ijodiy ishlar katalogini tayyorlash va nashrdan chiqarish; o‘quv adabiyotlari (darslik, o‘quv qo‘llanma, metodik qo‘llanma)ni tayyorlash va nashrdan chiqarish; falsafa doktori (PhD) darajasini olish uchun himoya qilingan dissertatsiyaga ilmiy rahbarlik qilish.

Pedagog kadrlarning mustaqil malaka oshirish natijalari elektron portfolio tizimida o‘z aksini topadi.

Ko‘chma mashg‘ulotlarni tashkil etish bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Ko‘chma mashg‘ulotlar zamonaviy jihozlar hamda innovatsion texnologiyalarni qo‘llab faoliyat yuritayotgan ishlab chiqarish korxona va tashkilotlari, oly ta’lim muassasalari, iqtisodiyot tarmoqlari, ilmiy-tadqiqot va loyiha-konstrukturlik muassasalarida olib boriladi.

Dasturning axborot-metodik ta’minoti

Modullarni o‘qitish jarayonida ishlab chiqilgan o‘quv-metodik materiallar, tegishli soha bo‘yicha ilmiy jurnallar, Internet resurslari, multimedia mahsulotlari va boshqa elektron va qog‘oz variantdagagi manbaalardan foydalaniladi.

ADABIYOTLAR

I. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 488 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘ limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘ taramiz. 1-jild. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 592 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng olyi bahodir. 2-jild. T.: “O‘zbekiston”, 2018. – 507 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon bo‘ ladi. 3-jild.– T.: “O‘zbekiston”, 2019. – 400 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild.– T.: “O‘zbekiston”, 2020. – 400 b.

II. Normativ-huquqiy hujjatlar

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiysi. – T.: O‘zbekiston, 2023.
2. O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrda qabul qilingan “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni.
3. O‘zbekiston Respublikasining “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi Qonuni.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 12 iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi PF-4732-sonli Farmoni.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 27 maydagdi “O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5729-sonli Farmoni.
6. Ўзбекистон Respublikasi Prezidentining 2019 yil 27 avgustdagи “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to‘g‘risida”gi PF-5789-sonli Farmoni.
7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 23 sentabrdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo‘yicha qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 797-sonli Qarori.
8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi oly ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5847- sonli Farmoni.
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 29 oktabr “Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-6097-sonli Farmoni.
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 17 fevraldagи “Sun‘iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4996-son Qarori.

11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni.

12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 25-yanvardagi "Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo'lga qo'yishga doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-14-sonli Farmoni.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi "O'zbekiston - 2030" strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-son Farmoni.

13. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024 yil 21 iyundagi "Aholi va davlat xizmatchilarining korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi bilimlarini uzluksiz oshirish tizimini joriy qilish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-228-son Qarori.

III. Maxsus adabiyotlar

1. Oliy ta'limning meyoriyi - huquqiy xujjalari to'plami. -T., 2013.
2. B.I.Ismailov, I.I.Nasriyev Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha idoraviy chora-tadbirlarning samaradorligini oshirish masalalari//O'quv-uslubiy qo'llanma. -T.:O'zbekiston Respublikasi Bosh prokururaturasi Akademiyasi, O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi. Sudyalar oliy maktabi, 2020.- 272 b.
3. Юсуфжанов О., Усманова С. Зарубежный опыт противодействия коррупции. // -Т.: Адвокат, 2016. №5 - 59-62б.
4. O'rinnov V. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalarida ECTS kredit-modul tizimi: asosiy tushunchalar va qoidalar. O'quv qo'llanma. Nyu Bransvik Universiteti, 2020.
5. The European Higher Education Area. - Joint Declaration of the Ministers of Education. - Bologna, 1999, 19 June.
6. Shaping our Own Future in the European Higher Education Area // Convention of European Higher Education Institutions. - Salamanca, 2001, 29-30 march.
7. Виртуальная реальность как новая исследовательская и образовательная среда. Церфуз Д.н. и др. // ЖУРНАЛ Научно-аналитический журнал «Вестник Санкт-Петербургского университета Государственной противопожарной службы МЧС России», 2015. - с.185-197.
8. Ibraymov A.E. Masofaviy o'qitishning didaktik tizimi. Metodik qo'llanma. - T.: "Lesson press", 2020. -112 b.
9. Игнатова Н. Ю. Образование в цифровую эпоху: монография. М-во образования и науки РФ. – Нижний Тагил: НТИ (филиал) УрФУ, 2017. – 128 с. http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/54216/1/978-5-9544-0083-0_2017.pdf
10. Кирякова А.В., Олховая Т.А., Михайлова Н.В., Запорожко В.В. Интернет-технологии на базе LMS Moodle в компетентностно-ориентированном образовании: учебно-методическое пособие / А.В.

Кирякова, Т.А. Олховая, Н.В. Михайлова, В.В. Запорожко; Оренбургский гос. ун-т. – Оренбург: ОГУ, 2011. – 116 с. http://www.osu.ru/docs/fpkp/kiryakova_internet_technologies.pdf

11. Кононюк А.Е. Облачные вычисления. – Киев, 2018. – 621 с.
12. Oliy ta'lim tizimini raqamli avlodga moslashtirish konsepsiysi. Yevropa Ittifoqi Erasmus+ dasturining ko'magida. https://hiedtec.ecs.uniruse.bg/pimages/34/3_UZBEKISTAN-CONCEPT-UZ.pdf
13. Emelyanova O. A. Ta'limda bulutli texnologiyalardan foydalanish // Yosh olim. - 2014. - № 3. - S. 907-909.
14. Moodle LMS тизимида масофавий курслар яратиш. Ўқув-услубий қўлланма. – Т.: Toshkent farmasevtika instituti, 2017.
15. Tendensi i razvitiya visshego obrazovaniya v mire i v Rosii. Analiticheskiy doklad-daydjest. - M., 2021.- 198 s.
16. A.S. Zikriyoev. Dunyo universitetlari reytingidagi tadqiqotchi olimlar orasida o'zingizni kashf qiling. -T.: Navro'z,2020. ISBN.9789943659285
17. Sherzod Mustafakulov, Aziz Zikriyoev, Dilnoza Allanazarova, Tokhir Khasanov, Sokhibmalik Khomidov. Explore Yourself Among World – Class Researchers. Grand OLEditor, Tashkent 2019, ISBN: 8175 25766-0.
18. Ackoff, Russell L., Scientific Method, New York: John Wiley & Sons, 1962.
19. Barzun, Jacques & Graff. F. (1990). The Modern Researcher, Harcourt, Brace Publication: New York.
20. Муслимов Н.А ва бошқалар. Инноватсиян таълим технологиялари. Ўқув-методик қўлланма. – Т.: "Sano-standart", 2015. – 208 б.
21. Муслимов Н.А ва бошқалар. Педагогик компетентлик ва креатив асослари. Ўқув-методик қўлланма. – Т.: "Sano-standart", 2015. – 120 б.
22. Печеркина, А. А. Развитие профессиональной компетентности педагога: теория и практика [Текст] : монография / А. А. Печеркина, Э. Э. Сыманюк, Е. Л. Умникова : Урал. гос. пед. ун-т. – Екатеринбург : [б.и.], 2011. – 233 с.
23. О.С. Фролова. Формирование инновационной компетенции педагога в процессе внутришкольного повышения квалификации. Дисс.к.п.н. Воронеж 2018.
24. Компетенции педагога XXI века [Электронный ресурс]: сб. материалов респ. конференции (Минск, 25 ноябр. 2021 г.) / М-во образования Респ. Беларус, ГУО «Акад. последиплом. образования», ОО «Белорус. пед. о-во». – Минск: АПО, 2021.
25. Ишмуҳамедов Р.Ж., М.Мирсолиева. Ўқув жараёнида инноватсиян таълим технологиялари. – Т.: «Фан ва технология», 2017, 60 б.
26. Ишмуҳамедов Р, Мирсолиева М, Акрамов А. Раҳбарнинг инноватсиян фаолияти. – Т.: «Фан ва технологиялар», 2019.- 68 б.
27. Коджаспирова Г.М. Педагогика в схемах, таблицах и опорных конспектах./ -М.:Айрис-пресс, 2016.
28. Натанzon Э. Ш. Приемы педагогического воздействия. - М, 2012. - 202 с.

29. Сергеев И.С. Основы педагогической деятельности: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2014.
30. Arthur J. Keown, John D. Martin, J. William Petty. Foundations of finance: The Logic and Practice of Financial Management / 2020.
31. Berk and DeMarzo, Corporate Finance, Pearson, 2016
32. Burxonov A.U., Xudoyqulov X.X. Moliya bozori va investitsiyalar. Darslik. – T.: Ma'naviyat, 2021 y. 527 bet.
33. Eshov M.P., Burxonov A.U. Xudoyqulov X.X. Moliya bozori va moliyaviy texnologiyalar. –T.: “Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi”. – 2021, 448 bet.
34. Ghysels, Eric and Giang Nguyen (2018), Price Discovery of a Speculative Asset: Evidence from a Bitcoin Exchange.
35. Gábor Kürthy, József Varga. Basics of Finance., Budapest; CORVINUS UNIVERSITY OF BUDAPEST, 2018.
36. Harvey S. Rosen, Jean-François Wen, Tracy Snoddon.: PUBLIC FINANCE IN CANADA Fifth Canadian Edition 2020.
37. Hull, J., Fundamentals of futures and options markets, Prentice Hall (latest edition)
38. Karlibayeva R.X. Korporativ moliya. (Darslik). –T.: “Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi”. – 2022, 254 b.
39. Komolov O.S., Fafurov D.B., Bauyedtinov M.J. Davlat budjeti. O'quv qo'llanma. –T.: “Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi”. – 2021, 200 b.
40. Malikov T.S., Olimjonov O.O. Moliya. Darslik.-T.: “Iqtisod-Moliya”, 2019. – 800 b.
41. Pandey I.M. Financial management. /Tweflth edition/. Published by Pearson India Education Services Pvt. Ltd. 2021.
42. Public financial management and its emerging architecture, Marco Cangiano, Teresa Curristine, and Michel Lazare – Washington, D.C : International Monetary Fund, 2013y.
43. Pulatov D.X., Nurmuxamedova B.I. “G'aznachilik” Darslik. – T.: Sanostandart, 2014y.
44. Reinhart, Carmen M. and Kenneth S. Rogoff (2009), This time is different: eight centuries of financial folly, Princeton U. Press.
45. Steven M.Bragg -Treasury management The Practitioner's Guide. John Wiley & Sons, Inc. 2010 u. New Jersey.
46. Toshmurodova M., Elmizayev S., Tursunova N. Moliyaviy menejment. Darslik. T.: Iqtisodiyot-Moliya. 2017.-336 b.
47. Tashmuxamedova D. Budjet g'azna ijrosi. O'quv qo'llanma. – T.: “Iqtisod-moliya”, 2019 y. – 440 bet.
48. Кадомсева С.В. Государственные финансы: учебное пособие/Москва:КНОРУС, 2022. -264 с.

IV. Elektron ta'lim resurslari

1. www.edu.uz.
2. www.aci.uz.
3. www.ictcouncil.gov.uz.
4. www.lib.bimm.uz
5. www.Ziyonet.Uz
6. www.sciencedirect.com
7. www.acs.org
8. www.nature.com
9. <http://www.kornienko-ev.ru/BCYD/index.html>.

“ISHLAB CHIQILGAN”:

Oliy ta’lim tizimi kadrlarni qayta tayyorlash
va malakasini oshirish instituti
Direktor U.Shi Begimkulov
“ ” 2024-y.

M.O.

“KELISHILGAN”:

Kadrlarni malakasini oshirish va
qayta tayyorlash bo’limi boshlig‘i
F.T.Esanboboyev
“ ” 2024-y.

M.O.

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Rektor T.Z. Teshaboyev
2024 y.

M.O.

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
huzuridagi Pedagog kadrlarni qayta
tayyorlash va ularning malakasini oshirish
tarmoq markazi
Direktor N.G. Karimov
“ ” 2024 y.

M.O.

